

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪКРАЩЕНИЯ	17
УВОД	19
ЧАСТ I	
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	21
Първа глава	
ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТЪРГОВСКОТО ПРАВО	22
1. Предприемачество. Търговска дейност	22
2. Търговското право като правен отрасъл	24
2.1. Правото като регулатор на обществото	24
2.2. Търговското право в системата на правните отрасли	25
2.3. Опростен модел на правното регулиране.....	28
3. Кратки исторически бележки за търговското право	29
4. Източници на търговското право	30
5. Система на търговското право	33
Втора глава	
ПОНЯТИЕ ЗА ТЪРГОВЕЦ	
И ИНДИВИДУАЛИЗИРАЩИТЕ ГО БЕЛЕЗИ	35
1. Понятие за търговец	35
1.1. Извършване по занятие на абсолютни търговски сделки от юридическо лице или дееспособно физическо лице	36
1.2. Регистрацията като търговско дружество, кооперация или едноличен търговец	38
1.3. Образоване на предприятие, което по предмет и обем изисква да се води по търговски начин	40
1.4. Лица, които не са търговци	40
2. Правноиндивидуализиращи белези на търговеца	41
2.1. Фирма – наименованието на търговеца.....	41
2.1.1. Общи изисквания	41
2.1.2. Допълване на фирмата при определени обстоятелства.....	43

2.1.3. Промяна на фирмата	44
2.1.4. Прехвърляне и наследяване на фирма	44
2.1.5. Същност и защита на правото на фирма	45
2.1.6. Запазване на фирма	45
2.2. Седалище и адрес на управление.....	46
2.3. Единен идентификационен код	47

Трета глава

ТЪРГОВСКИ РЕГИСТЪР. ПРОИЗВОДСТВА..... 50

1. Търговски регистър – понятие.....	51
2. Действие на вписването	52
2.1. Оповестително действие	52
2.2. Доказателствено действие.....	52
2.3. Конститутивно действие	53
3. Подлежащи на вписване обстоятелства и подлежащи на обявяване актове	53
4. Процедури	55
4.1. Процедура по вписване и заличаване.....	55
4.1.1. Заявление.....	56
4.1.2. Вписване.....	56
4.1.3. Отказ	57
4.1.4. Защита срещу вписването.....	58
4.2. Процедура по обявяване на акт.....	58
5. Публичност на търговския регистър. Справки и удостоверения	59

Четвърта глава

ТЪРГОВСКО ПРЕДПРИЯТИЕ 61

1. Понятие за търговско предприятие	61
2. Сделки с търговско предприятие	64
2.1. Прехвърляне на търговско предприятие	65
2.2. Защита на кредиторите при прехвърляне на търговско предприятие	66
3. Непрехвърлителни сделки с предмет търговско предприятие.....	68
3.1. Ползване на търговско предприятие	68
3.2. Залог на търговско предприятие.....	68

Пета глава

ТЪРГОВСКО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО	71
1. Общи положения	71
2. Несамостоятелни търговски представители	75
2.1. Прокурист	75
2.1.1. Общи положения	75
2.1.2. Обхват на представителната власт на прокуриста.....	76
2.1.3. Забрана за конкурентна дейност	78
2.1.4. Упълномощаване. Вписване в търговския регистър	79
2.1.5. Прекратяване на прокуратата.....	80
2.2. Търговски пълномощник	82
2.2.1. Общи положения	82
2.2.2. Обхват на представителната власт	84
2.2.3. Отношения между търговския пълномощник и принципала (търговеца)	86
2.3. Търговски помощник	87
3. Самостоятелни търговски представители	87
3.1. Търговски представител	88
3.1.1. Понятие.....	88
3.1.2. Характеристика на договора за търговско представителство	91
3.1.3. Задължения на търговския представител по договора за търговско представителство.....	92
3.1.4. Задължения на търговеца принципал по договора за търговско представителство.....	94
3.1.5. Възнаграждение на търговския представител.....	96
3.1.6. Прекратяване на договора за търговско представителство	97
3.1.7. Обезщетение на търговския представител при прекратяване на договора.....	98
3.1.8. Ограничения за търговския представител след прекратяване на договора.....	99
3.2. Търговски посредник	100
3.2.1. Същност и правна уредба	100
3.2.2. Договор за търговско посредничество.....	100
3.2.3. Задължения на търговския посредник	102
3.2.4. Задължения на възложителя на посредничеството.....	102

ЧАСТ II	
ВИДОВЕ ТЪРГОВЦИ	105

Шеста глава	
ЕДНОЛИЧЕН ТЪРГОВЕЦ	106

1. Същност на едноличния търговец	106
1.1. Дееспособно физическо лице.....	106
1.2. Местожителство в Република България.....	107
1.3. Извършване по занятие на търговска дейност	108
2. Положителни и отрицателни предпоставки за вписване като едноличен търговец	109
2.1. Положителни предпоставки	109
2.2. Ограничения	109
3. Придобиване на търговска правоспособност	113
4. Индивидуализиращи белези на едноличния търговец	115
4.1. Фирма	115
4.2. Седалище и адрес на управление.....	116
4.3. Предмет на дейност	117
5. Заличаване на едноличния търговец	117

Седма глава	
ТЪРГОВСКИ ДРУЖЕСТВА. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	119

1. Исторически бележки за възникването на търговските дружества	119
2. Същност на търговското дружество	121
3. Учредители и съдружници в търговско дружество	122
4. Учредяване на търговско дружество	124
5. Видове търговски дружества	125
5.1. Персонални и капиталови търговски дружества	126
5.2. Многочленни и еднолични търговски дружества	127
6. Имуществени вноски в търговски дружества	128
7. Членство в търговско дружество.	
Защита на членствените права	130
7.1. Понятие за членство и съдържание на членственото правоотношение.....	130
7.2. Защита на членството	131

Осма глава

ПЕРСОНАЛНИ ТЪРГОВСКИ ДРУЖЕСТВА.

СЪБИРАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО.

КОМАНДИТНО ДРУЖЕСТВО..... 134

1. Характерни белези на персоналните дружества	134
2. Събирателно дружество	135
2.1. Учредяване на събирателно дружество	135
2.2. Управление и представителство на събирателното дружество.....	137
2.3. Права и задължения на съдружниците в събирателно дружество	138
2.4. Прекратяване на членството и прекратяване на събирателното дружество	142
3. Командитно дружество	145
3.1. Понятие за командитно дружество	145
3.2. Учредяване	146
3.3. Управление и представителство на командитното дружество.....	147
3.4. Права, задължения и отговорност на командитистите	147
Тестови въпроси за текуща проверка на знанията относно персоналните дружества	150

Девета глава

ДРУЖЕСТВО С ОГРАНИЧЕНА ОТГОВОРНОСТ 154

1. Обща характеристика на дружеството с ограничена отговорност	154
2. Учредяване на ООД.....	156
2.1. Сключване на дружествен договор.....	156
2.2. Вписване в търговския регистър.....	157
3. Капитал и имущество на ООД. Дял и дружествен дял	158
3.1. Имущество	158
3.2. Капитал.....	159
3.3. Дялове от капитала. Дружествени дялове	162
3.3.1. Дял от капитала	162
3.3.2. Дружествен дял.....	162
3.4. Увеличаване и намаляване на капитала	164
4. Членство в ООД. Членствени права и задължения. Прекратяване на членството	166
4.1. Придобиване на членство в ООД.....	166
4.2. Имуществени задължения на съдружника	167
4.2.1. Задължение за вноска.....	167
4.2.2. Задължение за допълнителна вноска	168

4.3. Имуществени права на съдружника в ООД.....	169
4.3.1. Право на част от печалбата (дивидент).....	169
4.3.2. Право на ликвидационен дял	170
4.4. Неимуществени задължения на съдружника в ООД	170
4.5. Неимуществени права на съдружника в ООД.....	171
4.6. Прекратяване на членството	172
5. Органи на ООД.....	174
5.1. Общо събрание на съдружниците.....	174
5.2. Управител (управители)	176
5.3. Контрольор	178
6. Еднолично дружество с ограничена отговорност (ЕООД).....	178
Тестови въпроси за проверка на знанията относно дружеството с ограничена отговорност	181

Десета глава

АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО..... 185

1. Обща характеристика на акционерното дружество	185
2. Учредяване на акционерното дружество	187
3. Капитал, акции, видове акции.....	189
3.1. Капитал на АД.....	189
3.2. Понятие за акции. Стойност на акцията. Права по акцията.....	190
3.3. Видове акции	192
3.4. Увеличаване и намаляване на капитала.....	194
3.4.1. Увеличаване на капитала	194
3.4.2. Намаляване на капитала	195
4. Органи на АД. Системи за управление	196
4.1. Общо събрание – състав, свикване, функции.....	197
4.1.1. Състав на ОС.....	197
4.1.2. Свикване на ОС	197
4.1.3. Функции (правомощия) на ОС	199
4.2. Съвет на директорите (СД) – едностепенна система.....	200
4.3. Управителен съвет (УС) и надзорен съвет (НС) – двустепенна система	201
4.4. Общи правила по отношение на съветите и при двете системи на управление	202
5. Еднолично акционерно дружество (ЕАД)	203
Тестови въпроси за проверка на знанията относно акционерното дружество.....	204

Единадесета глава

ПРЕОБРАЗУВАНЕ И ЛИКВИДАЦИЯ

НА ТЪРГОВСКИ ДРУЖЕСТВА 209

1. Преобразуване на търговски дружества	210
1.2. Форми на преобразуване.....	210
1.3. Общи положения относно процедурата по преобразуване	213
1.3.1. Договор за преобразуване. План за преобразуване	213
1.3.2. Доклад на управителния орган относно преобразуването	214
1.3.3. Проверка на преобразуването.....	215
1.3.4. Решения за преобразуване	216
1.3.5. Вписване на преобразуване	217
2. Ликвидация на търговско дружество	218
2.1. Начало на ликвидация на търговско дружество	220
2.2. Ликвидатор.....	220
2.3. Дейност по ликвидацията	221
2.4. Приключване на ликвидацията	222
2.5. Отклонения в развитието на производството по ликвидация	222

Дванадесета глава

НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ 225

1. Общи положения	225
2. Предпоставки за откриване на ПН	226
2.1. Лица, за които може да се открие ПН.....	227
2.2. Неплатежоспособност	227
2.3. Свърхзадълженост	228
3. Молба за откриване на ПН. Легитимирани лица	228
4. Решение за откриване на производство по несъстоятелност (РОПН)	230
5. Решение едновременно за откриване на производство по несъстоятелност и за обявяване в несъстоятелност	232
6. Предявяване на вземанията. Оспорване	233
7. Оздравяване на предприятието на търговеца	235
7.1. Предлагане на оздравителен план. Срок	235
7.2. Съдържание на плана	236
7.3. Надзорен орган	237
7.4. Допускане, приемане и утвърждаване на план за оздравяване	237
7.5. Неизпълнение на плана	239

8. Обявяване на длъжника в несъстоятелност	239
8.1. Предпоставки.....	239
8.2. Решение за обявяване в несъстоятелност	240
9. Разпределяне на осребреното имущество	241
10. Приключване на производството по несъстоятелност	242

ЧАСТ III

ТЪРГОВСКИ СДЕЛКИ	245
-------------------------------	-----

Тринадесета глава

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ ЗА ТЪРГОВСКИТЕ СДЕЛКИ	246
---	-----

1. Понятие за сделка в частното право	247
2. Понятие за търговска сделка	249
3. Източници на правна уредба за търговските сделки	251
4. Видове търговски сделки	251
5. Сключване на търговска сделка	253
5.1. Публична покана.....	253
5.2. Публична оферта.....	254
5.3. Презумпция за мълчаливо приемане.....	255
5.4. Презумпция за мълчаливо потвърждаване на действия без представителна власт.....	255
5.5. Сделки при общи условия	256
6. Форма на сделките	257
7. Изпълнение на търговските сделки	258
7.1. Дължима грижа	259
7.2. Срок на изпълнение	260
7.3. Безкасово плащане	260
7.4. Солидарност	261
7.5. Лихви между търговци	261
8. Неизпълнение на търговски сделки	262
8.1. Непреодолима сила	263
8.2. Стопанска непоносимост.....	265
8.2.1. Фактически състав.....	266
8.2.2. Действие и последици.....	269
8.3. Отметнина.....	269
8.3.1. Същност на отметнината	269

8.3.2. Приложно поле и функции на отметнината	271
8.3.3. Упражняване на отметнината. Последници	273
8.4. Неустойка	274

Четиринадесета глава

ТЪРГОВСКИ ОБЕЗПЕЧЕНИЯ..... 277

1. Общи положения.....	277
2. Търговски залог	279
3. Удовлетворяване на кредитора при търговски залог.....	280
4. Особен залог.....	282
4.1. Залогодател	282
4.2. Заложено имущество (чл. 4 ЗОЗ)	283
4.3. Учредяване на залога	283
4.4. Правомощия на заложния кредитор по ЗОЗ	284
5. Търговско право на задържане	285

Петнадесета глава

ТЪРГОВСКА ПРОДАЖБА 288

1. Общи положения.....	288
2. Предмет на продажбата	289
3. Специални положения относно търговската продажба	290
3.1. Определяне на цената. Плащане	290
3.2. Предаване и получаване на стоката. Покана за приемането ѝ	291
3.3. Други специфични задължения на продавача по търговска продажба.....	292
3.4. Задължения на купувача	292
3.5. Обезщетение при заместваща сделка	293
4. Особени правила за някои продажби	294
4.1. Транзитна продажба (чл. 329)	294
4.2. Дистанционна продажба (чл. 330)	294
4.3. Продажба с уговорка за изкупуване (чл. 333).....	295
4.4. Продажба с предварително плащане на цената (чл. 334)	298
4.5. Продажба на изплащане (чл. 335)	299
4.6. Продажба чрез прехвърляне на ценна книга (чл. 336)	299
4.7. Продажба на публичен търг с явно наддаване (чл. 337 – 341).....	300

Шестнадесета глава	
ДОГОВОР ЗА ЛИЗИНГ	302
1. Общи положения	302
2. Отграничения на договора за лизинг	
от други сходни договори	303
2.1. Отграничение от продажба със запазване на собствеността	303
2.2. Различия с договора за наем	304
3. Видове лизинг	306
3.1. Обикновен (оперативен) лизинг	306
3.1.1. Задължения на лизингодателя	307
3.1.2. Задължения на лизингополучателя	307
3.2. Финансов лизинг	308
3.2.1. Същност	308
3.2.2. Особености на финансовия лизинг	309
4. Сублизинг	311
5. Лизинг на търговско предприятие	312
6. Прекратяване на договора за лизинг	312
Седемнадесета глава	
КОМИСИОНЕН ДОГОВОР	315
1. Същност и правна уредба на комисионния договор	315
2. Задължения на комисионера	317
2.1. Задължение на комисионера да изпълни поръчката с грижата на добрия търговец	317
2.2. Задължение на комисионера да даде сметка и да прехвърли на доверителя резултатите от изпълнителната сделка	318
3. Задължения на доверителя (комитента)	319
3.1. Задължение на доверителя да приеме резултатите от изпълнителната сделка	319
3.2. Задължение на доверителя да възстанови направените от комисионера разноски	320
3.3. Задължение на доверителя да заплати уговореното или обичайното възнаграждение	321
4. Отклонение на комисионера от поръчката на доверителя	322
5. Комисионен договор делкредере	323
6. Прекратяване на комисионния договор	324
6.1. Оттегляне на поръчката	324
6.2. Отказ от поръчката	325

7. Правоотношения между доверителя, комиссионера и третото лице	325
7.1. Правоотношение между доверителя и комиссионера	325
7.2. Правоотношение между комиссионера и третото лице.....	326
7.3. Правоотношение между доверителя и третото лице.....	326
8. Договор за консигнация	327
8.1. Същност на договора за консигнация.....	327
8.2. Специфика на консигнацията. Задължения на страните.....	327
8.3. Предимства на консигнацията.....	328

Осемнадесета глава

СПЕДИЦИОНЕН ДОГОВОР..... 330

1. Същност и правна уредба на спедиционния договор	330
2. Задължения на спедитора	331
2.1. Задължение на спедитора да сключи с трето лице договор за превоз на товара	331
2.2. Задължение на спедитора да съхранява товара	331
2.3. Задължение на спедитора да предупреди доверителя за неподходяща опаковка.....	331
2.4. Задължение на спедитора да се отчете	332
3. Задължения на доверителя	332
3.1. Задължение на доверителя да плати възнаграждение	332
3.2. Задължение на доверителя да възстанови направените от спедитора разноски	332
3.3. Задължение на доверителя да уведоми спедитора за особеностите на товара	333
4. Спедитор-превозвач	333
5. Множество спедитори	334
6. Погасителна давност за вреди по спедиционния договор	334

Деветнадесета глава

ДОГОВОР ЗА ПРЕВОЗ. ВИДОВЕ ПРЕВОЗИ 336 |

1. Правна уредба на договора за превоз	336
2. Същност на договора за превоз	337
3. Сключване и форма на превозния договор. Превозни документи	338
4. Права и задължения на страните по превозния договор	338
4.1. Задължения на превозвача	338
4.2. Задължения на товародателя	340

4.3. Права и задължения на получателя	341
5. Отговорност на превозвача за забава, липси и повреди	342

Двадесета глава

ДОГОВОР ЗА ВЛОГ В ПУБЛИЧЕН СКЛАД..... 344

1. Същност и правна уредба	344
2. Форма и вписване на договора	345
3. Основни задължения на влогоприемателя	345
4. Основни задължения на влогодателя	346
5. Смесване на вложената стока	346
6. Складов запис.....	347
6.1. Същност	347
6.2. Прехвърляне на складовия запис.....	348
6.3. Получаване на стока при издаден складов запис	348
7. Прекратяване на договор за влог в публичен склад.....	348
7.1. Предсрочно прекратяване	349
8. Право на законен залог.....	349
9. Специален давностен срок.....	350

Двадесет и първа глава

БАНКОВИ СДЕЛКИ. БАНКОВ КРЕДИТ.

БАНКОВА ГАРАНЦИЯ. АКРЕДИТИВ..... 351

1. Общи положения	351
2. Банков кредит	352
3. Банкова гаранция.....	353
4. Акредитив	355
4.1. Понятие	355
4.2. Правоотношения	355
4.3. Видове акредитиви.....	356
4.3.1. Неотменяем и отменяем.....	356
4.3.2. Потвърден акредитив	357
4.3.3. Други деления.....	357

Двадесет и втора глава

НЕУРЕДЕНИ ТЪРГОВСКИ ДОГОВОРИ.

ДОГОВОР ЗА УСЛУГА. ФРАНЧАЙЗИНГ. ФАКТОРИНГ..... 359

1. Договор за услуга.....	359
2. Франчайзинг.....	361

2.1. Същност	361
2.2. Права и задължения на страните.....	362
2.2.1. Задължения на франчайзодателя.....	362
2.2.2. Задължения на франчайзополучателя.....	363
2.3. Прекратяване на договора	364
3. Факторинг	364
3.1. Същност на факторингова операция	364
3.2. Същност на договор за факторинг	365
Тестови въпроси за текуща проверка на знанията относно търговските сделки	367
ЛИТЕРАТУРА	371